

Værftshistorie – redaktionelt forord

I 2012 er Erhvervshistorisk Årbog for første gang udkommet som internetbaseret årbog til fri download for alle interesserede. Første nummer udkom i juni som en omnibusudgave med blandede artikler. Da vi nu ikke er bundet af den trykte årbogs rammer med én årlig udgave, har vi opdelt årbogen i to ”halvbind”, hvoraf det andet, efterårsnummeret, er et temanummer. Det første følger her.

Meningen med temanumrene er ikke at komme ”godt omkring” et omfattende emne – som det forventes i egentlige antologier. Derimod vil vi gerne præsentere nogle aktuelle eksempler på forskning inden for samme emnekreds.

I denne ”førsteudgave” har vi valgt at sætte fokus på værfts- og rederihistorie, mest det første, for det er værfterne, der nu stort set er en saga blot i dansk erhvervsliv, og som derfor har påkaldt sig en stor opmærksomhed i erhvervshistoriske kredse. Emnet var i april 2012 genstand for en 2-dages konference centreret omkring Lindøværftet (se referat på www.industripuljen.dk) og der flyder en lind strøm af bogudgivelser. Blandt de senere års udgivelser kan nævnes Erik S. Christensens bog *En værftskronike. Historien om Frederikshavn værft fra begyndelsen i 1870* (2010), Flemming Nielsens bog *Byens værft. Aalborg Værfts historie 1912-2012* (2012), Bent Mikkelsens bog *Sønderborg Skibsværft* (2012) og bogen *Folk og glasfiberfartøjer fra Det sydfynske Øhav* (2012), udgivet af Marstal Søfartsmuseum. Senest har værftshistorie udmøntet sig i en ph.d.-grad, nemlig Thomas Roslyng Olesens afhandling *Fugl Fønix? Transformationen af den danske værftsindustri 1975-2012*, der blev forsvaret på Syddansk Universitet i efteråret 2012.

I dette temanummer har vi valgt at følge op på denne tendens med fire artikler og en oversigt over værfts- og rederiarkiver i Statens Arkiver.

Temanummeret indledes med en artikel af Thomas Roslyng Olesen om lukningen af Nakskov Skibsværft i 1986, et emne, der fint følger op på hans ph.d.-afhandling. Uden rederier, der lader skibe bygge, naturligvis ingen skibsværfter. Martin Jes Iversen og Henrik Sornn-Friese sætter i deres artikel fokus på rederiet TORM. De artikler følges op af to virksomhedsportrætter. Det gælder Erik S. Christensen, der uddyber historien om Frederikshavns Værfts betydning for udviklingen af danske fiskefartøjer, og Michael O. Bruun, der sætter fokus på ledelsesudviklingen i Aarhus Flydedok.

I redaktionen har vi benyttet lejligheden til at lave et udtræk fra Statens Arkivers arkivdatabase Daisy (findes på www.sa.dk) om bevarede værfts- og rederiarkiver i Statens Arkiver. Udtrækket er blevet suppleret med oplysninger fra enkelte registraturer, da f.eks. landsarkiverne ikke anvender branchekoder. Oversigten giver dermed et øjebliksbillede af bevarede arkivalier fra værfter og rederier. For omfang og indhold henvises til opslag i Daisy i de respektive arkiver. Vi håber, at oversigten kan være med til at understøtte den nuværende interesse for historiske studier i dansk værfts- og rederihistorie.

Redaktionen / Aarhus den 17. december 2012